

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

¡Oh, Quaresma benéfica y nutritiva!

—¡Hala, atipeuvos!... Han arribat pera vosaltres els días d' abundancia.

SEMANA de Carnaval, semana de calma.

Durant uns quants dies, la política, visiblement fatigada de las passadas disputas parlamentaries, ha descansat.

Els nostres consueus a bon segur s'haurán dit: —Tots no hi cabem en l'escenari públic. Cedim transitoriament la plassa a la mascarada del vulgo inculte, y quan la Quaresma, obrint la seva botiga de quita-manchas, cridi als pecadors a penitencia, tornarà a funcionar el Congrés, tornarà a poblarse el Senat y tornarem nosaltres a reanudar la nostra eterna tasca de salvar el país... y buydarli delicadament el portamoneda.

D'aquí que en nostre garbell hebdomadari no hi hagi quedat res.

En Maura se'n ha anat a divertir-se al fons d'un poblet amagat; en Moret s'ha arribat fins a Andalusia; tots, qui més gros, qui més xich, tots els polítics han emprés el seu reparador viatget de recreo.

Y mentres las ignocentas disfresses, repetint per mil·lèsima vegada el seu: *«Me coneeceis»*, feyan broma mansa pels carrers de Madrid, de Valencia, de Barcelona, de Sevilla, ells feyan acopi d'*afirmaciones rotundas*; d'*arranques patrióticos*, de frases boniques, pera intercalarias en els seus futurs discursos y deixar a la galeria ab un pam de boca oberta.

Deixem que 'ls fassin aquests discursos, esperém que las dignin aquestes frases...

Y entre tant, diguemne una, nosaltres: El Carnaval ha mort... [Visca el Parlament!]

PIT-PAT

En Josep Baró, el jove mestre figurenc condemnat a tres anys de presó en virtut de la llei malvada, ha sofert ja un any d'ergástula.

Es aquest un aniversari de dolor que no ha d'oblidar Catalunya. Per humanitat i per justícia, és precis que's promogui una viril campanya, demanant la llibertat de la víctima empresonada. No va haver-hi temps passat una campanya Pro Nakens? Doncs cal que hi hagi ara una campanya Pro Baró.

Tot Catalunya ha de pendre part en aquesta campanya, extenent-la a totes les nombroses víctimes de la llei de Jurisdiccions. Cometeriem els catalans un greu pecat, si així no ho fessim. El poble que no sent la solidaritat amb els que per ell sofreixen persecució de la justícia, el poble que no estima i no ajuda als soldats seus que han caigut en les batalles patriòtiques, se fa indigne del triomf de la seva causa.

Catalunya, que és generosa i digna, no pot abandonar als seus fills que guaiten dolorosament per les reixes de les presons fosques i que s'anyoren i pateixen a l'altra banda de la frontera de la patria aimada.

De la méua Quaresma

PRIMERA SETMANA

QUARESMA. Desde les trones, la paraula de l'Esglesia cau sobre el Poble. En les Catedrals es paraula adequada a les burgesies, amatenada a no ferir susceptibilitats ni interessos. En els temples humils es paraula rebaixada a nivell del remat verge d'educació, apte pera rebre com una copa buida el vessament de tots els líquids. No calculeu l'immensa acció exercida per aqueixa potencia consagrada per un trascurat immemorial de centúries adoratives? Sobre la multitud qui escolta, el predicador tira la lleugeresa de les accions futures, dissenya un gran gest d'absolució sobre les febleses dels poderosos, aprova la conducta dels temibles, deixa caure l'etern bàlsam de resignació sobre les ferides dels pobres, excusa i santifica, com un devot del Déu inexorable, les brutalitats del poder, de la força i de l'argent, condemna la santa rebelió com a verb de la potencia enemiga i diabòlica... Es veritat que, pera les castes superiors, les diades de Quaresma passen com l'aigua sobre el vidre, sense deixar ni tant sols el rastre d'aqueixa devoció passatgera i superficial exigida p'el bon tò i la distinció de costums (distinció qu'es precisament lo contrari, l'acomodament a la

nota general, la confusió amb els altres). Se va a l'esglesia en dies de sermó perque la temporada, la *season*, ho mana, com se va a l'estueig i als banyes en el juliol o al teatre en les nits de moda. Es una doble i mutual hipocresia, hipocresia eclesiàstica per la qual se dissimula el mateix pecat que's condemna en la doctrina originaria (doctrina desvirtuada i violentada pera fer-la rimar amb el temps i amb el món); i hipocresia mondana per la qual se fingeix acatament i sumissió a una doctrina ignorada, professada maquinalement, i a una moral qui no té res que veure am la conducta.

I vet aquí que jo m'he dit: per què tu, qui't sentis una ànima personal de predicador, no aprofitaràs la trona d'aquest setmanari valent en l'acció contra la gran força enemiga, i dedicaràs els teus set articles de les litúrgiques set setmanes a una mena de personal Anti-Quaresma? —Talment, pera l'article d'aquest primer dissabte, la méua paraula ha tramés a la ploma aquest petit sermó:

* *

Se t'ha dit, germà méu, en el primer precepte mosaic, pervingut a nosaltres en la transmigració cristiana d'aquella creencia: *Estimarás a Déu sobre totes les coses*. Anem a veure el valor d'aquestes paraules. *Estimarás*... Vetaquí una bella recomanació: estimaràs. És l'Amor, vincle universal, mòbil de tota acció fecunda, pare de tot bé —Però l'amor exigeix un objecte sobre el qual depositar-se. I aquest objecte té d'esser precís, perque una vaguetat posada com a terme de l'acció *aimar* seria precisament la desvirtuació d'aquell verb. Estimars a Déu sobre totes les coses. Però, objectaràs, ¿es que no dirieu millor *estimarás totes les coses en Déu*? ¿Es que hi ha en veritat altra manera d'estimar a Déu qu'estimar totes les coses, ja que totes les coses el constitueixen i no hi ha Déu sense qu'ell sia la colecció de tot? El dia en qu'el concepte *Déu* se separa de les coses, tot el bé, tota la moral, esdevingué creencia idolàtrica i freda. Equival, en suma, a l'idea *humanitat* com a cosa diversa del concepte *home*, ja qu'estimar l'humanitat es el medi més fàcil pera excusar-se d'estimar els homes.

Déu! —Os han dit: tot efecte vol una causa. ¿Veieu la volta estelada, infinita de lluminars, ordenadíssima en la combinació armònica de llurs moviments? Doncs bé: aquest orde implica l'ordenador, perque tota contingència implica una necessitat, i tota relativitat implica un absolut. ¿Es que podria concebre's un rellotge qui no fos obra savia i enginyosa del rellotger? —Grossera imatge es aquesta, germans. Perqu'el dia en que vosaltres veieu un rellotge qui sia *creació* del rellotger, es dir, *producte* exclusiu d'ell i no *combinació* d'elements qui ja existien, aleshores i sols aleshores podreu creure en Déu. Precisament el principi de causalitat, qui vol una causa pera tot efecte, os diu que pera l'*efectivitat* de Déu se necessitaria una *causalitat* superior a ell; i os diu també que si no hi ha efecte sense causa es perque no hi ha tampoc causa sense efecte, i el Déu-causa seria una coexistència eterna am la crea-

ció i per lo mateix una relativitat incompatible am la mateixa idea de Déu. Si no hi ha efecte sense causa, es clar que Déu no seria *efectiu*, perque no té causa; i per tant no tindria realitat. Causa, efecte, son ideologies purament relatives, i no poden tenir, separadament, existència. Si no hi ha efecte sense causa, ¿quina es la causa de Déu? I si hi ha efecte sense causa, ¿per què ha de tenir causa l'univers, quan pot bastar-se a sí mateix, divinisant-se, com se basta Déu?

¿Creació? La Creació es la conversió del *no-res* en *res*, en cosa; de la negació en afirmació. Un impossible contradictori, com veieu. No hi ha, naturalment, en tota l'experiencia humana, un sol exemple de creació, del qual pugui induir-s'en el concepte. *Res se perd, res se guanya*. La creació es il·lusió dels nostres sentits, propia de les edats infantivols. Déu, ademés, etern i decidint-se de prompte a crear, es absurd, perqu'això implicaria un cambi en l'essencia del qui es acte pur i simple, sense distinció d'operacions ni de temps, sense passat ni futur, present sempre, immutuable per res extrany a ell, ja que no hi ha, abans de la Creació, altra existencia qu'ell.

¿L'infinit de Déu? L'infinit, l'absolut, es la suma de totes les realitats. Doncs si hi ha la criatura com a cosa diversa de Déu, com a realitat no-Déu, ¿com serà infinit Déu, no comprendent totes les realitats?

¿La bondat de Déu? Si Déu es bò i tot-poderós, ¿per què permetrà la coexistència d'un principi màlic i antagònic, quan ell podria vèncer-lo am l'eficacia de la seua sola voluntat? I si Déu té, per omnisabiduria, la presciencia de totes les futures accions, i aquesta presciencia, acte intel·lectual, es en ell inseparable de la voluntat perqu'ell no té distinció d'operacions, ¿no tindrà la culpa originaria i única de les males accions de l'home?

Teniu, doncs, germans meus, la santa superbia de reconèixer en vosaltres mateixos no l'obra de Déu, sino els creadors de Déu! Imaginèu-vos com el moment més alt d'un procés evolutiu qui ha fet brostar la consciencia en la flor homí, desd'el tronc materia amorfa i prediluviana. Imaginèu-vos com l'agonista o combatent qui ha de lluitar cada dia contra l'hostilitat d'una naturalesa, d'un cosmos, d'un univers, d'un déu, a la manera qu'els heroes trágics o èpics de les primaries literatures hi lluitaven. I aleshores el primer pecat capital, la superbia, os semblarà la penyor mateixa deixada sobre el vostre front p'el despertar de les boïroses i brutales inconciencies, servilisables i humiliables com a besties sota el fuet diví del domador.

GABRIEL ALONAR

Autonomía experimental

A tenim aprovada al Congrés la novíssima llei de Regim (no d'Administració ni de Govern) Local, que ha passat com una seda per las mans d'en Maura, d'en Cambó y d'en Moret. Està convingut que'l Senat la discuteixi depresset; sino que pera allargar una mica els debats que s'acabarien massa aviat, els liberals organisan un *intermedio cómico*, ab discursos sobre la totalitat, la segona totalitat, quan se rebi la segona part votada pel Congrés. Serán una trentena de conferencies d'Ateneo de poble, que sempre durarán una semana. Y no caldrà, aixís, aturarse als articles, que lliscarán per las votacions com las cartas per l'esletja del Correu.

Ja tenim una llei a punt d'estrena. Pel senyor Maura es un *cauce* del regionalisme; pel senyor Cambó es el camí de l'*autonomía integral* de Catalunya, sempre ab temperaments de concórdia sense *«estridentes»*; pel senyor Moret, es... lo que's veurà, y qu'ell acceptarà mentres no *«ataqui a la integritat de la patria»*. Repareu com ningú dona un valor de funció activa a la llei nova. La comparariam ab una recepta de metje clàssic ben ordenada en *superscriptio, inscriptio, subscriptio y signatura*, que prescriu no més que adjuvants y excipients, ab lo de *ad libitum y quod sufficit*. No; fins vull concedir que hi ha una medicina senyalada a la recepta. ¿Y si l'apotecari no me la dona? ¿No estém prou escarmentats de receptas que ni s'han portat a cal apotecari; de lleys que no s'han arribat may a cumplir? ¿O de medicinas sofisticadas, perque l'apotecari no tenia las genuinas?

La nova llei altera la constitució dels Ajuntaments y de las Diputacions Provincials, en la elecció, en las facultats y en l'hisenda. Lo concret de aquestes alteracions—ja s'ha dit bastantes vegades—es l'intrusió dels no electes, la minva del sufragi universal. Las corporacions municipals y provincials serán bordas, resoltament anti-democráticas. L'unanimitat que 'ls donaria força pera las necessaries revolucions será del tot impossible de conseguir. Lo que'n quedi de la llei aplicable no's pot anticipar; perque, es evident, dependeix de *quins* l'apliquin. Las prediccions optimistas no son permesas, ja que la llei no es un paperet màgic que transmuti als homes de cop a volta. Y si els que ara surten als pobles d'Espanya son reaccionaris y cacíquitas, no's despertarán liberals a l'endemà de ser promulgada la llei. Tot lo més, se mudarán la casaca.

Y las *mancomunidades*? ¿Aquesta revolució que amenasava tresbalsar tot l'edifici del Estat, somoure la patria, imposar el regoneixement de la personalitat de Catalunya y fonamentar sa *autonomía integral*? Donchs si poqueta cosa eran al projecte de la comissió, ara ja no son res. Las Corts haurán de va-

lidar per llei cada constitució de *mancomunidades*. Pera arribar a n'aixó hi han hagut dos anys de discussions, de barallas, de conspiracions y quasi-quasi de conflicte constitucional. Un home s'enfada devedades buscant el rellotje y maleheix a la criada, y a la familia y a pla plorar a la dona, y tira tota la casa en renou. Després se troba el rellotje a la butxaca... [La llei de *mancomunidades* ja la teniam! ¿Per ventura las Corts no son sobiranas pera autorisar l'associació de corporacions pera un fi comú? ¿No s'ha fet moltes vegades per qüestions d'ayguas, per exemple? Més al engrós ¿no autorisaren las Corts el regim particular de las Provincias Vascongadas, que aplican las *mancomunidades*...]

La historia d'Espanya's continúa, donchs, normalment; gracias a Déu. Seguin sent els mateixos que's barallayan per paraulas y per receptas que no entenían. A cal apotecari ja se sab que no hi cal anar.

La llei non-nata de Regim Local, no es res, perque no *podia ser res*. Sort hem tingut del seny de los *«revolucionarios de arriba»*, que no s'ho han pres de debó. La revolució de dalt no la fan més que 'ls dictadors, després de la revolució de baix, y dura... lo que dura. A dalt s'hi arman las contra-revolucions, y tot lo més s'hi arreglan las reformas conciliadoras y secundarias. El senyor Maura era *revolucionario de arriba* ab discursos que no havían de portar-li responsabilitats. Ara no n'es, ni'n pot ser. ¿Hem estat ben bé de sort? Qui sab. Perque, a la fi, qualsevulla sotragada 'ns alsaria del marasma que 'ns ensopeix, y qu'es el nostre mal pitjor...

La llei novíssima no es res. Com a eficacia práctica, no passa d'un *«arreglo de plantilla»*, que no arregla al *«personal»*. Reforma d'etiquetas, de caixetins y de registres.

* *

Ja posats, aném al fons de la qüestió. Suposém que d'aquí a un mes regeixi una llei que ha de donar un governament autonómich a Catalunya; tan autonoma que's proclama Estat Catalá, y pacta una federació ab els altres Estats que's puguin proclamar, pera constituhir la Unió federal d'Espanya. ¿Sabeu lo que succehirá? Que'l problema's plantejará exactament ab els mateixos elements d'ara; que la Constitució més *«integralment»* autonoma será un *«arreglo de plantilla»*; una reforma d'etiquetas, de caixetins y de registres; mentres no hi hagi un nucli director d'homes *«integralment»* autonómichs. Qué'n farém d'un estatut orgánich que no reglamenta funcions *actuales*, efectivas? Las lleys autonómicas viventas, sancionan autonomias ja exercidas pel poble, ó per la gran massa de la nacionalitat, autonoma de fet. Mireuse als finlandesos; no han necessitat may que se 'ls revallides l'autonomia per un úkase del czar, sobirà nominal; quan l'han vista en perill s'han llensat al carrer, y han tret a émpentas del

palau nacional al governador y als senadors servils.

Deixemnos de discussions doctrinals y abstractas, y seguim per aquest camí dels fets experimentats, que presenten ab evidencia absoluta las condicions del problema y el valor de las solucions. Y no se'm podrà recusar la demostració, si ofereix els testimonis de fets presents d'avuy ó d'ahir, ab la contraprova que la farà irrecusable.

L'Almirall, a la seva excelente exposició de las Constitucions federales, las descriu en una forma esquemática, com un mostruari de robes pera que trihem la que 'ns agradi més per un vestit. Lo capital es tallarnos el vestit, y d'aixó no'n fa esment. Els Estats Units del Nord-América, la Confederació Helvética y l'Imperi Alemany s'han constituït felerantse, aliantse, Estats que ja estavan constituïts avans, que son autònoms perque avans ja n'erán, com els treze fundadors de l'Unió independent, com els regnes d'Alemanya, com la República de Ginebra, que fa quatre dias, com qui diu, que envia els seus diputats al Consell Nacional de Berna. A més a més, en la práctica, el sistema federal es anti-autonómich de tant en tant, y s'anexiona violentament regions d'un altra rassa (els hispano-americanos) ó s'imposa per las majorias dels *«referenda»*, cada vegada més centralisadors a Suïssa.

No's veu clar que la constitució federativa no es adaptable avuy a l'Espanya? Y aduhuc que ho fos, l'armónich teixit d'autonomias regionals se torna en la realitat una aliansa d'Estats forts, formats molts d'ells per absorcions centralistas y sotmes cadescú a régims unitaris.

Vol dir aquesta inadaptació nostra d'avuy que haguém de rebutjar el regim autonómich federalista? Ah, no! L'exemple de la colossal prosperitat dels Estats Units y del Imperi Alemany es massa suggestiu pera rebutjarlo; però ¿com el copiarém, si no estém en las condicions preparatorias essencials?

Y pensant en la práctica de las diversas organizaciones estatutarias nacionales, ¿per què hem de rebutjar de cop y volta el regim unitari, si'l trobem al fonament de las confederacions? ¿Cóm negar que la unificació ha donat la llibertat y la riquesa a las nacions més prosperas d'Espanya: la Fransa y l'Italia? ¿Cóm amagar, si no es ab mala fé, que l'unitarisme del segle XVIII va intentar tot lo que 'ls homes més inteligents y més generosos podían emprendre pera millorar als pobles espanyols? La prevenció contra aquell segle XVIII, el segle francès, perdura a Catalunya, que llavors ja n'era enemiga, y els clericals se'n aprofitan pera 'ls seus fins; mes, nosaltres, els liberals, ¿es possible que 'ns hi avinguéem?

No cal més que netejar-se de prevencions, pera compèndrer l'ineficiencia d'una Constitució política determinada com a instrument deslliurador d'un poble. La confederació, com l'unificació, estatutarias son bonas circumstancialment, quant tenen caràcter orgánich, quant sancionan funcions efectivas.

La contra-prova ensenya que la Constitució federativa es segurament dolenta si no sanciona l'aliansa d'autonomias vivas. Mireuons las Repúblicas americanas Emancipadas del excret jou espanyol, se trobaren incapacitadas de formarse un estatut; y sense amobinar-si gens el copiarén quasi totes dels Estats Units del Nord. Heus aquí Méjich, Venezuela, Colombia, l'Argentina, erigidas en confederacions; però desseguida resultá que no n'erán, no'n podían ser d'Estats dignes de federarse las partidas de gent barrejadas selvatjes per naixença ó per habituts que corrian armadas darrera dels *caudillos*. Y aquella mateixa Constitució tan elástica y fortíssima que ha mantingut la normalitat de las instituciones al Nord, ha portat al Sud las crisis més fondas de la seva historia. Tot just promulgada a Méjich, el President Comonfort hagué de fer un cop d'Estat perque no conjuninava el poder executiu ab el poder legislatiu, separats y solidaris. Y a Buenos Aires, servia la Constitució federal pera un altre dictadura, la més vergonyosa qu' hagi sofert un poble, la dictadura d'un maniatich del homicidi y de las al·lerracions sangnantes. De Colombia y de Venezuela no cal parlarne; tothom sab com están encare avuy. Però, es que la mateixa Argentina encare en pateix del seu federalisme. Un llibre apologetic, quasi oficial, prologat per tot un ex-president de la República, el Sr. Pellegrini, al explicar las instituciones del país (*La República Argentina*: 1907) diu «l'Argentina es dotada d'una Constitució que, teóricament, té todas las qualitats; menys la d'adaptarse a las costums de la nació que regeix». Las provincias ab prerrogativas d'Estat, ab sos tres poders executiu, legislatiu y judicial, viuen precariament, disgregadas per tot un anarquia. «L'autonomia no es més que de nom, perque hi falta l'aprenentatge de la llibertat». Han abusat de la facultat d'emplear diners y s'han carregat de deutes, fins qu'el govern central, pera salvar el crédito de la nació, ha tingut de sortir fiador de las provincias, a las que s'hauria declarat insolventas. Cumplintse estrictament la Constitució y deixant a cada provincia la plena autonomia financiera, la República Argentina estaria avuy sotmesa a intervencions d'extrangers; y no en els recones més pobres del país, perque de las catorze provincias que son, nou están baix la tutela del govern federal que las ha salvat de la quebra; y de las millors com Buenos Aires, Santa Fé y Córdoba, ab Tucumán, Entre Ríos, Catamarca, San Juan, Corrientes y San Luis.

Es lo que deyem. La Constitució més integralment autonoma no será més qu'un *«arreglo de plantillas»*, una reforma d'etiquetas y de caixetins y de registres, mentres no hi hagi un nucli d'homes integralment autonómichs, que vol dir educats y lliures.

Magí Pons

CROQUIS

No vé

No. Don Alejandro no vé.

Per més que, com ha declarat a un periodista argentí que ha anat a visitar-lo, ell «es capaç de presentarse aquí sin temor a la prisión», prefereix no presentarse i continuar a la República del Plata donant-se vida de príncep i combinant negocis. Val més ser auctel de Bosch que de Gabia.

Cert que una vegada va dir: *Para valiente, yo; pero ¡costa tan poco emplear aquest llenguatge quan el perill es lluny i el ser valent no ha de tenir conseqüències!*

Ecos arribats de Buenos Aires ens pintan al *héroe* sumament atrafegat en la venda d'una rica biblioteca; una biblioteca seva que val 120.000 pesos i de la qual n'hi donan ja 90.000.

Apart d'això, s'ocupa també en la creació d'una colossàl cooperativa de consums i munta ab exquisit cuidat una gran xarxa de subscripcions destinades a formar el tresor de la revolució.

Els ecos que tals notícies ens transmeten acaban ab aquest elogi del *ilustre desterrado*:

«Es tan popular en Buenos Aires que en comerç i restaurants no quieren cobrarle el gasto que hace.»

Resolament, don Alejandro no vé.

STOP

EN PLENA EDAT MITJA

La professó de la Bona Mort

Ja fa massa anys que dura, y fora cosa de que s'acabés aviat. L'espectacle que 'l fanatisme catòlic dona cada any a Barcelona pel dimecres dit de cendra, ab la professó tétrica de la Bona Mort, es una vergonya pera la cultura de la ciutat, es un oprobri pel segle XX, en el qual vivim afortunadament.

Surt la comitiva de la iglesia de Sant Felip Neri, dirigintse a la de la Mercé; allí s'resan oracions fúnebres, entornantse després cap a la mateixa iglesia d'hont ha sortit. La professó es la cosa més repugnant que s'hagi vist may pels carrers de Barcelona. Està formada per un seguit de negres cucullas, que exhibeixen fatidicament despulles humanes, ossos d'esquelet, desferres de fossar, calaveras horribles. Ademes portan uns cartells ab inscripcions mortuorials y esgarriofas. Els organitzadors de la fúnebre carnalada religiosa, diuen que allò es pera recordar als homes que son mortals y que s'han de morir.

No hi ha res més desagradable que toparse ab aquella comparsa, barreja de cementiri y de tribunal de la Inquisició. El vianant que veu passar aquella comitiva silenciosa y fantástica, se creu traslladat als temps de l'Edat mitja, als dies ominosos del plé domini del fanatisme religiós.

Valdria la pena de que 'ls barcelonins se preocupessin dels medis d'acabar ab aqueixa repugnant professó de la Bona Mort, que dona l'idea d'una població incivilisada. A dintre de las iglesias y als domicilis particulars, que tingui qui vulgui cartells funeraris, ossos de morts y calaveras. Però no hi ha dret a treure pel carrer tot aquest fàstich de coses.

Als que volen que tinguem sempre al pensament la mort y la última hora, els recomanem el següent herms paragraf de *La Vida Austera*, d'en Pere Corominas:

«Jo no puch imaginar una persona més privada de tota austeritat, més innoble y impura, que la convertida en sepulcre vivent d'una ànima que obri a tota hora ab la certesa de morir. En ella 'ls cnchs anticiparan el seu roscet y tota gloriosa ambició se li corcarà y devindrà femta pestilent.»

Per més que en la gran majoria dels cassos resulta que 'ls clergues y els clericals que organisan la professó de la *Bona Mort*, son els que 's saben donar més *Bona Vida*.

l'ous que vé será un gran día pels nort-americans.

Mr. Roosevelt baixará en tal fetxa de la presidencia de la República, y Mr. Taft, darrerament elegit per aquest càrrec, passarà a ocupar el sitial que don Teodoro haurà abandonat.

Y 'l món veurà, assombrat, com un cambi de tanta transcendència, qu'en moltes monarquias ocasiona disputas, trastorns y guerras civils, se realisa allà en pocs minuts y ab la mateixa senzillesa que un rellotger cambia una rodeta d'una màquina.

Desde aquestes columnas felicitém al nou president de la gran Confederació de l'América del Nort.

Y fem vots perque la seva gestió sigui justa y profitosa pera 'ls nés de 'n Washington y de 'n Franklin.

[All right!]

Un periodista de la República Argentina va a visitar al *caudillo* y, després d'interrogarlo sobre diverses materias, de cop li pregunta:

«Si no es indiscreción ¿cuáles son ahora sus ocupaciones?»

El *caudillo* 's mira al indiscret preguntador ab certa sorpresa y, pensant tal volta que contestarli que las sevas ocupacions son las que le da la gana no estaria gayre bé, li fa aquesta napoleónica al par que vaga resposta:

«Yo estoy aquí cumpliendo una misión política

de alta importancia para mi partido. (Observin que l'home ja no diu: *Para el partido radical*, sinó *para mi partido*, es dir, una cosa seva) y que además la tendrá para la patria. En el orden personal, he planteado también asuntos que me interesan... Regresaré a España sin apresuramientos... cuando sea preciso.»

Y 'ls seus ignocents vassalls d'aquí, que s'imaginan al *caudillo* plorant d'anyoransa y patint cruelment perque no 'ls pot veure!

Tornará sin apresuramientos... cuando sea preciso...

Y sobre tot, quan els assumptes de orden personal que allí té plantejats hagin donat el producte qu'ell espera.

¿Está entés?

Durant els passats dies de Carnestoltes, en Moret ha pres la sabia precaució de fugir de Madrid y anarse'n lluny, ben lluny...

Ha fet bé.

De quedarse a la Cort, s'exposava a que 'ls seus mateixos consocis del *bloch*, disfressats de qualsevol cosa, l'esbronquessin al mitj del carrer y n'hi diguessin unes quantes de frescas.

Y que fins li repetissin aquella interrupció del diputat senyor Macià que tant va trasbalsar a don Segimón senmanas enrera.

Qui juga no dorm, ¿veritat, senyor Moret?

Parla l'anarquista Frederich Urales:

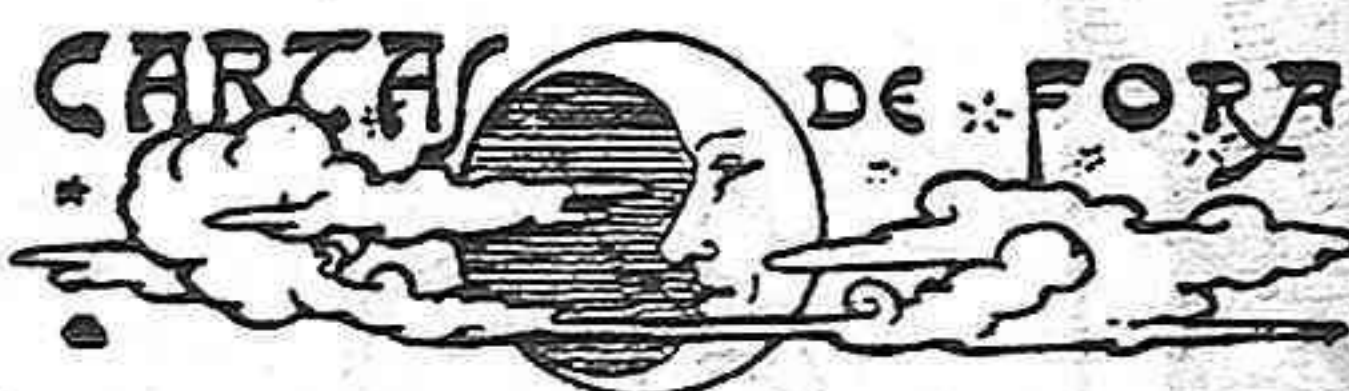
«La derecha catalana, con sus regionalistas, con sus carlistas, es más honrada, seria y formal que todo el lerrouxismo (hablo de sus jefes) compuesto de aventureros... (me complazco en declarar que hay excepciones) aventureros... que sobre todo ideal, si es que conozcan alguno, ponen el de vivir del pueblo, engañándolo con espejuelos revolucionarios y radicales.»

No sabem si l'autor d'aquestes ratillas es sastre. Però, si 'n fós, se 'ns figura que no seria un sastre dolent.

Perque 's veu que coneix el panyo.

Dimecres morí D. Joseph Lluch y Amat, pare de nostre entrançable amic Salvador Lluch.

A n'aquest y a sa afligida familia enviém el testimonio de nostre condol.

LLORET DE MAR, 21 de febrer

Els elements progressius de aquesta vila estém de enhorabona, y per això hem de felicitar y donar las gracias mes expressivas al nostre simpàtic rector, mossén Francisco per haver convertit la càtedra del Esperit sant, en tribuna parlamentaria, abont se rendeix fervorós culte y tribut als principis liberals y a la ensenyansa científica.

Avuy, diumenge, ab motiu de ser diada de sermó, se 'ns ha fet saber que tots els noys y noyas que aquest any vulguin combrregar, passin a allistarse a la rectoria, sempre y quan no vagin a la «Escuela Horaciana», ja que a n'aquests per manament imperatiu de la Iglesia no sels hi permet que combrguin, pel sol delictu de que a la «Horaciana» no s'ensenya doctrina.

Tots els liberals lloretens, aymants de la redempció per la instrucció, y tots els pares dels noys y noyas, que fan obra positiva donant cultura als seus fills, podrán cantar victoria, pel grandíssim éxit obtingut, ja que 'ls ministres del Senyor, ab las sevas prédicas, fan més obra positiva, a favor de las idees modernes y progressivas, que molts capítosts y superhomes del republicanisme.

Ara lo que toca fer, si hi ha dignitat, es recullir el reto a bona hora tirat y tornar las pilotas tal com els lluma neras se mereixen.

ESPUINAS

Sento varias veus que diuen: —S'ha acabat el Carnaval.

Y veig en Moret que passa ab tota tranquil·litat, vestit de persona seria; y al Alvarez, ostentant un magnífic gorro frigi d'un roig... que fa quedar blau; y en Canalejas, ab traje de democrata avansat; y en Sol, ab l'investidura de diputat català, y al comte de Romanones, disfressat de liberal...

¿Qui son, donchs, aquests que diuen que 'l Carnaval s'ha acabat.

¡Pobre bloch de las esquerras! Mirant tan sòls pel seu bé, se li ha dit varias vegadas que aquí no hi ha res que fé, que 'l poble li ha vist la pinta y no se 'l escoltarà, que la fossa ja està oberta per quan hi vulga baixar...

Y ell, res: vinga fer posturas, y gestos y extremituts. Confessém, germans caríssims, que al món hi ha morts ben tossuts.

—¿Veus aquella cosa extranya que no sabs si es peix ó es carn, ni si es bona ó es dolenta, ni si va amunt ó va avall, ni si es nascuda per viure ó ja nasqué agonizant, ni si 'ls seus pares la volen ó no l'han volguda may?... ¿La veus bé?... Donchs, endayínaho, ¿qu'és això?

—Pues si es molt clar!...

Es el célebre projecte d'Administració local.

—La Quaresma ja es aquí. —Dispensin; aquest bromasso no se li gasta a un cessant. ¡Ja hi es fa dos anys de passo!

—La Quaresma ja es aquí. —Francament, donchs, no l'he vista. —Senyal que cobra bon sou... Vosté deu ésser...

—Maurista.

Segons rumors que circulan, a darrers del mes que vé rebrá don Antoni Maura un aeroplá francés qu' en Dumont está acabantli pel seu exclusiu servey.

Tan de bo que la notícia sigui certa!... Y que al moment que tingui aquí l'aparat don Antoni puji en ell, y comensi a ferhi probas, y 'l trasto li vaji bé, y s' enfilhi ben en l'ayre... y no torni a baixar més!...

C. GUMÀ

INSISTIM

Dos ó tres mesos passen molt depressa y bé pot dirse, donchs, que tenim las elecciones municipales al demunt. Y las elecciones municipales, ab la nova lley d'Administració local, signifcan pera tots els municipis y pera la nostra Barcelona un cambi tan complet de vida, que val la pena de no deixar ja més de banda un assumpto tan important.

L'administració dels interessos de la capital de Catalunya estarà en mans d'una Comissió executiva composta d'un curt nombre de ciutadans quina conducta será difícil jutjar si obran honradament y més impossible encare fiscalisar si la ocasió estableix entre ells l'avinensa dels poch escrupulosos. El perill no fora tan greu si la Barcelona d'avuy fos ja la definitiva y el Municipi no tingués altre feyna que conservar; pero la ciutat está en període *constructiu* y té necessitat de grans iniciatives que al realisarse suposan l'esmersament de quantiosos interessos.

Ens es precis fer una Barcelona gran, culta, hermosa, atrayent, artística, rica y plena com cal a la ciutat que ha d'esser representació de la nostra Catalunya; pero 'ns cal sobre tot ferla *honrada y liberal*. Pera que sigui *honrada* es necessari escullir als homes que deuen representarla, no en las col·las polítichs sino en els recòns de la conciencia severa del poble, buscantlos íntegres encare que siguin polítichs, y cuidant avans de que 'l enveja, el partidisme y la indignitat no emporqui ab sas murmuracions las honras que 'ns quedan pera que tinguem d'esser després indulgents en la tría. Pera que sigui *liberal* hem d'intervenir els republicans de tota mena en tot quant signifiqui *preparació* y en tot quant sigui *realizació*, no sembrant desconfiansas que fassin difícil la concórdia, sinó portantnos noblement, confiadament, pera tenir més forsa en la protesta en el poch probable cas d'una fellonia dels del cantó oposat, dels representants dels interessos *estàtichs* sempre natural refractaris a la invasió dels representants d'una *dinámica* renovelladora.

L'energia y l'activitat hem d'emplearla els de l'esquerra en col·laborar encare que no vulguin a l'obra de la formació de la ciutat y a la tasca de la reconstitució de Catalunya infiltrant nostre esperit en abndas cosas. Si per petites contrarietats fem el rebec y els deixem que 'ls de la dreta ho fassin sols, també ho farán y allavoras a gust seu. Y nosaltres tindrem la culpa de que la nova ciutat y la nova Catalunya surgeixin marcadament reaccionarias, sufrint una vergonyosa derrota la causa de la Democracia y de la Libertat.

Si la Solidaritat ha d'esser la encarregada de fer las properas elecciones, té en ella més forsa la llibertat que la reacció; en el poble, abont ha d'anarse a buscar la forsa que dongui el triomf, hi té més arrels l'esquerra que la dreta. Si som els més y no sabem influir als menys en relació a la forsa que tenim, no hi ha més remey que confessar que som els més ineptes.

JEPH DE JESFUS

Las reformas sociales y la pau armada

Inglaterra está plantejant actualment un problema interessantissim y trascendental que, en major ó en menor gravetat, existeix en todas las naciones del món. Aquest problema consisteix en la dificultat d'atendre alhora als gastos enormes dels exercits y esquadras y a l'implantació de las grans reformas sociales.

En efecte: en l'estat present de la societat, las reformas sociales tenen un essencial caràcter de qüestions financieras. Aquestes reformas de millorament de la classe proletaria costan molts diners. En el

fons, consisteixen en millorar la sort dels pobres ab els diners dels richs ó de l'Estat. Per això, quan a l'extranger se parla de las reformas sociales d'aplicació immediata, com l'establiment de retiros pera 'ls obrers vells, la primera preocupació dels legisladors consisteix en procurarse 'ls medis econòmichs necessaris, en trobar els diners que calen com a primer element.

Cada día s'acentúa més per tot arreu la tendencia socialista de fer que sigui l'Estat l'implantador de las grans reformas sociales que 'ls moderns temps demanan. Pera dur aquestas reformas a las lleys y a la práctica, l'Estat ha d'esmersarhi fortas cantitats. Y 's dona 'l cas de que avuy totas ó casi todas las naciones mundials están agobiadissimas pel pes dels gastos creixents de las necessitats públicas, sobre tot pels gastos militars de terra y de mar, que aumentan a tot arreu ab proporció alarmadora, amenant ab engolir la riquesa y 'l treball dels pobles. La pau armada, aquesta funesta paradoxa contemporánea, obliga al sosteniment y a l'aumentació de numerosíssims exercits y de monstrosas flotas de guerra. En pocs anys, el pressupost militar de las potencias ha duplicat y en moltes ha arribat a triplicar.

El deute públich dels Estats ha anat augmentant també proporcionalment en els anys darrers, de manera que una bona part (y en certas naciones la major part) dels ingresos de l'Hisenda se 'ls menjan els interessos del deute nacional. L'Estat es el gran deutor, el gran entrampat del món modern.

Y quan els Estats no poden suportar la sangria continuament oberta de milionadas y més milionadas, arriba tot just l'hora juticiera de las reformas sociales. L'Estat, que ab prou feynas pot sortirse de las actuales dificultats econòmichs, queda davant la perspectiva d'haver de dedicar novas milionadas a la realizació de reformas sociales. Y, está clar, ab els medis ordinaris de l'Estat, aquest no pot atendre materialment a las dugas cosas: als gastos militars y als que implican las reformas sociales.

El cas d'Inglaterra mereix ésser conegut y meditat. Al pujar fa tres anys al poder el partit liberal inglés, hereu d'aquell històrich partit *wigh*, adoptá un programa veritablement y fecondament radical, en el qual las reformas obreras hi ocupavan un principal lloch. D'aquestas reformas n'hi ha una que ha devingut un fet desde 'l día de cap d'any, y es la dels retiros dels obrers, ja explicada en aquesta secció senmanas enrera. La nova lley costará enguany al tresor inglés la suma de 200 milions de franchs.

El govern inglés sabia prou que no hi havia casa per tants mobles. Donchs ¿qué pensava?, preguntaran alguns. El govern liberal inglés, comptant ab el rey Eduart VII, pensá en reduhir els gastos d'exercit y flota, per medi de la limitació general dels armaments y de las potencias. Y en els primers pressupostos dels liberals, se feren en els esmentats gastos algunas limitacions, com a primer pas vers la progressiva reducció dels armaments. Aixís se deturava de cop la creixensa dels gastos, y després s'haurian anat baixant cantitats y dedicantlas a obras de pau, de cultura y de progrés social.

Pero desgraciadament el noble anhel d'Inglaterra ha fracassat, per ara al menys. L'exemple seu no ha tingut imitadors; al contrari, l'Alemania ha anat enfortint el seu exercit y construint nous vaixells de guerra, en tal proporció, que ha mitj posat en perill pera dintre dos ó tres anys la supremacia naval de la Gran Bretanya. Els *chauvinistes* inglesos han comensat a donar crits d'alarma, demanant que Inglaterra no 's deixés passar al davant y que s'aumentí l'exercit de terra y 's construixin nous acorassats.

Davant d'això, els ministres de Guerra y Marina han sollicitat grossas sumas pera 'ls seus respectius departaments; el de Marina solament demana 150 milions de franchs d'aument pera enguany. Afegeixis a n'això el *déficit* de 150 milions del any 1908, els 100 calculats com a *déficit* d'enguany y 'ls 200 dels retiros obrers, y 's compendrà com el problema es de difícil solució.

Alguns ministres inglesos, els més preocupats per las qüestions de la defensa nacional, voldrian deixar l'emprés camí de las reformas sociales. Altres ministres, els més radicals, volen continuarlo costi lo que costi, y pera sortir del pas preconisan un nou impost sobre la riquesa, així mobiliaria com territorial. Pero aquesta es una simple solució transitoria, y prou. En el fons resta l'oposició, l'incompatibilitat entre 'ls gastos de la pau armada y 'ls que exigeixen las grans reformas sociales.

La solució d'aquest importantissim aspecte financier del problema está, donchs, en el desarmament universal que avuy se considera com un somni y que segurament el segle XX realisarà. Mentrestant, la limitació y reducció dels armaments anirà fent factibles las graduals reformas de més perentoria necessitat.

A. R. y V.

L. Fusil, de Madrid, propina una graciosa y oportuna palmetada al senyor Burell, qui, al sortir en defensa del acta de 'n Lerroux, va tenir el desahogo de comparar a don Alacandro ab en Ruiz Zorrilla.

«Se puede—diu—exaltar tanto como se quiera al primero, pero no hay derecho a rebajar de ese modo el segundo.»

«Entre el que vivía para la revolución y el que vive de la revolución va bastante diferencia.» ¡Justa!

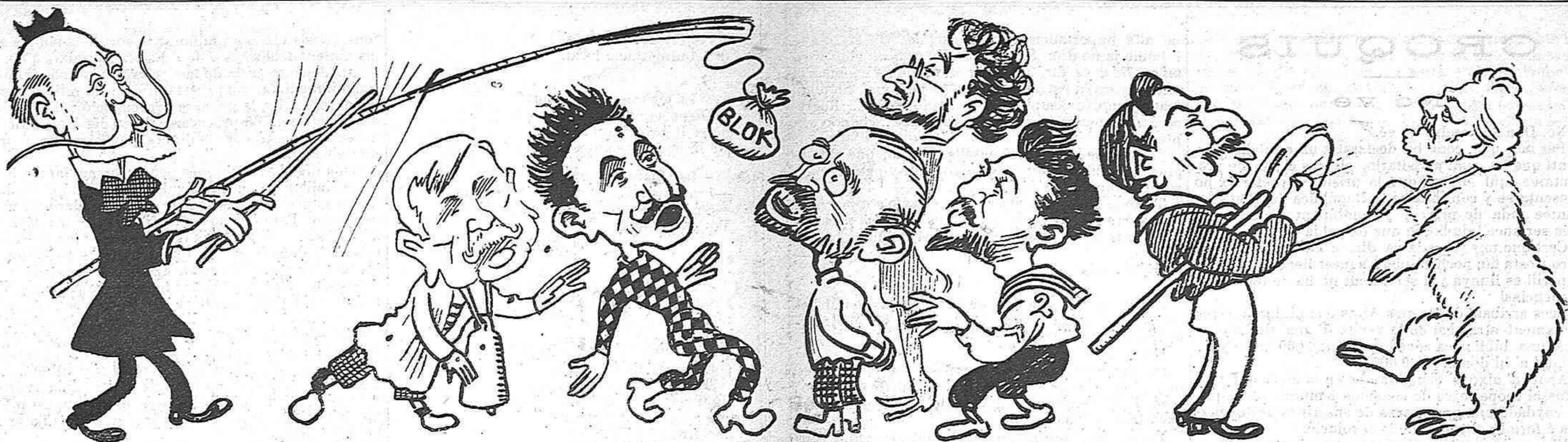
¿Veritat que 'l company no es manco quan se posa a la tarea? Si això no es *dar en el blanco*... que venga Dios y lo vea.

Sempre desafinant!...

La Gaceta del Celeste Imperio del dilluns:

«Se barre a tiros a la chusma canalleasca...»

La Gaceta del Celeste Imperio del dimars:

La colla carnavalesca.

«No se resuelven con tiros los conflictos de los pueblos...»
Y res, els xinos, tan tranquils, empassantsho tot.
Y pagant religiosament la quota.

Una frase del *amigo del pueblo*, pronunciada a l'Argentina:

«Mi única religión es el deber.»

Efectivament.

Y si algú ho dupta, no té més que preguntarho als seus acreedors.

Els estudiants de medicina han organitzat una agrupació coral, ab la sublim *pensada* de titularla *nada menos* que «Orfeo Clínich!», com podían haverla titulada «Orfeo Osteològich» o «Orfeo Rectal», desde l'prodigiós descobriment de las relacions entre la Clínica y l'Orfeo, y entre aquest y las cucurbitáceas.

La xispa d'aquests estudiants és portentosa. ¡Ab quina gracia han juntat la clínica y el cant, la ciencia y la música!

Moltas serán las malalties que desde avuy endavant se curarán al Hospital Clínich ab el nou descobriment estudiantil.

¡Vaya unas bromas tan cultas y tan xistosas! Aquests estudiants fan esquinsar de tant... riure.

Una vegada aprovat el projecte de Règimen Local, van transcorre en el Congrés dies d'una aclaparadora desanimació.

En una d'aquestes tardes parlamentaries va ser tal l'ensopiment que, a darrera hora, tot just hi havia en el saló de sessions dos personatges: el cèlebre Azorín y el ministre de la Governació.

Ben mirat, eran prou gent.

O, quan menos, els precisos pera representar una *faula* samaniega.

Una *faula* que's titula: *El Filòsofo y la Cierva*.

La qüestió de la llaua pera las conservas no acaba de resoldre's may en el Congrés.

Quare causa?

Ara s'ha sapigut:

Que ls senyors Sanpedro y Allendesalazar son accionistas de Companyies interessades en el *bio* y a las quals perjudicaria l'admissió temporal de la *lata*.

Vet'aquí els nostres ministres: Mal quan xerran, mal quan fan el mut!

Sabíam qu'eran latosos, mes no que fossin *lateros*.
Els crèyam conservadors, pero no tant *conserveros*!

Per celebrar l'èxit del seu Projecte d'Administració, en Maura ha convidat novament a un suculent àpat a tots els amichs. Y al diputat senyor Lombardero, un dels principals col·laboradors, li ha regalat una luxosa petaca.

Fixinshi bé: un dinar y una petaca.

Don Antón es el gran home. Ab tot atina y ab tot hom pensa.

Ab els que menjan...

Ab els que fuman...

Per acabar de ser un trumfo no li faltaria més que una cosa:

Que's recordés dels que escupen.

¡D'aquests no se'n recorda cap governant!

La confessió de 'n Maura

—M' acuso, Sant Pare, d'haver introduhit en la lley de Règimen local el col·legi únic provincial y l' vot corporatiu.

—Pero si aixó no son pecats, criatura!... Si aixó son mèrits reaccionaris que mereixen una absolució y una abraçada!...

CORRESPONDENCIA

Caballers: Domingo Guanter y Farrán, C. Masot, Un perillós, Pere Cortacans, J. Marcé, Caló de Granollers, E. Raba, M. T. Campaner, Joseph Sanganís y Pepet de Reus.—Ja hi som: primera setmana de dejuni.

Caballers: Ramiro Espinosa y Espinosa, Joseph Casas, Eusebi Técul, Magí Rubí y Melich, Eduardillito Saló, Zoraya, J. Julián, Rafel Planas y Tolosa, J. Masaguer S. (artiller), Pere Marfany, E. Gerubern y Joan Matiné.—No tot ha de ser magre tampoch.

Caballers: Manel Soms: Enterats.—Andreu Grau: Aixó ja es un'altra cosa. Entra en cartera, pera quan vingui l' ocasió d'aprofitarse.—Anurp (a) Sinon: Sinon és vero, è ben trovatto, deu pensar vostè,... y s'equivoca de mitj a mitj. De modo que aixó qu'envia es un *poema d'amor positivista*... Ens en alegrem. Pera aquells que desconeixen el gènere, allà va la mostra:

LOS DOS AMANTES!!

Quan la vaig veure tristeta

Vaig pensá jo entre mi

Quins ulls més hermosos

Que no miran cap a mi.

Pro ella ab mi no hi pensaba

Pro ab lo cor sentia infeliss!

Tantas vegadas que m'has mirat

Quant t'estimaba

Pro ara ja l'ay olvidat d'estimá.

Anurp (a) Sinon.

Antonius Ivid: Els versos semblen fets a corre-cuyta. Están plens de defectes de metrificació y contenen alguna assonancia. Respecte a lo altre, millor fora que's dignés passar per la Redacció, qualsevol dia a qualsevol hora. Podria aixís, de paraula, aclarir certs punts foscos.—Joan P. Canameras: L'article tindrà tota la gracia que vosté vulgui, pero está escrit en una forma tant primitiva y ab tal ausencia de las lleys gramaticals qu' es impossible treuren l'entrellat.—Victorino Ferrer: Aquest *consell* a un *amich* me fa molt mala espina... Com li diré jo?... El trobo massa ben fet... ¿Vol dir que aixó no ho ha llegit a alguna banda?... Joan Silvestre: Se'n ha fet tant abús d'aquests estrabots ab jocs de paraules!... Desde aquell cèlebre *Un pinxo va di a n' en Panxo*—*evols que t'punxi ab un punxo?*... fins a aquell altre no menos cèlebre, del malaguanyat Ego Sum, que deya *L'Apel·les apila las pel·les*,... se'n han fet molts y molt ben fets.—E. Vilaret: Gracies, eh?... Un ó altre anirà, si no van tots dos.—Ruy de Gorch: La *tesis* del seu article ens sembla un tant exagerada. Tot aixó si's basés en un acte ó en un fet transcendental y positiu, molt bé...—Darmstad: D'aixó 'n dich inventiva y imaginació alegórica! Publiquemho?... Vinga!

FEBRER

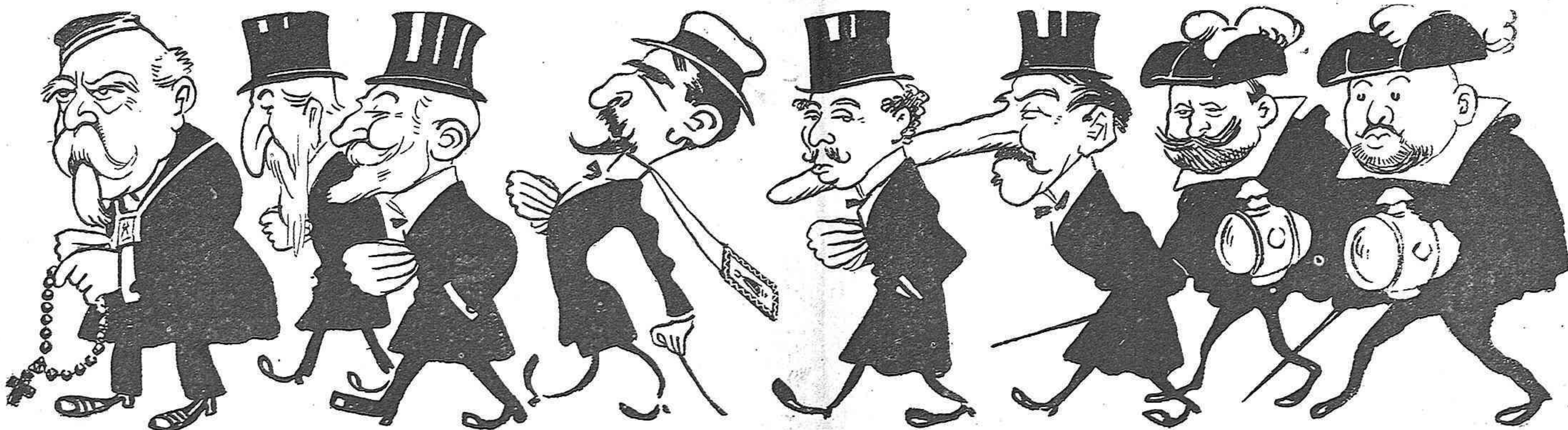
Febrer es el segon mes dels dotze que conta l'any, si bé, acompanyat d'un plany, es molt alegre en excés. Per ço si, jo, al món pogués, ademés d'un Carnaval, en faria un setmanal i la Cuaresma treuria, i aixís, l'any, se compondria, d'un excés d'original.

Darmstad.

D'un excés d'originalitat, deu volguer dir!... Vaja, no s'equi... Queda complacut.—R. Bisbal: Tot aixó, de idea, está bastant bé... ipero, válgam Sant Nin, la forma!... Respecte a lo dels sobres, dirigeixis al *Bazar de la Unión*, Unió, 3, Barcelona. Allí l'serviran de parroquia.—J. M. y I. S.: Té poch interès.—R. G. (Calafell): Lo mateix li dich.—Pascual Condal: La seva glosa carnavalesca ens ha fet una gracia tremenda... A ser més curta l'hauríam publicada, pero ara es tart y no disposém del necessari espay.—Manuel Llemac: Bé prou que l'coneix tothom aquest tipo... No seria cap novetat pels llegidors... y, ademés, a n'aquesta gent quanta menos propaganda se'ls fa, millor.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

L' agrupació quaresmal.